

Ewa Wylęzek

Uniwersytet Śląski w Katowicach

 <https://orcid.org/0000-0002-6949-7161>

„Er(r)go. Teoria–Literatura–Kultura”

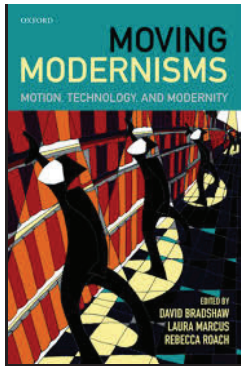
Er(r)go. Theory–Literature–Culture
Nr / No. 38 (1/2019)

Dyskursy weg(etari)anizmu

Discourses of Veg(etari)anism

E-ISSN 2544-3186

DOI:10.31261/ERRGO.2019.38.12

Moving Modernisms: Motion, Technology, and Modernity pod redakcją Davida Bradshawa, Laury Marcus i Rebekki Roach. Oxford: Oxford University Press 296 s. Oprawa twarda, publikacja anglojęzyczna.

Wydana w 2016 roku książka *Moving Modernisms: Motion, Technology, and Modernity* to publikacja, która ukazała się po konferencji na Uniwersytecie Oksfordzkim w 2012. Ten zbiór esejów ma na celu umiejscowienie na modernistycznym tle złożonej i szeroko zakrojonej koncepcji ruchu, poruszania się i technologii, które dynamicznie rozwinęły się i stały się niemal wszechobecne w społeczeństwie XIX i XX wieku. Radykalne przyspieszenie tempa życia nie objawiało się jedynie w zwiększonej szybkości fizycznego przemieszczania się – to wtedy nastąpiły również bezprecedensowe zmiany w sposobie myślenia i podejścia do ekonomii czy humanistyki. Nowe i ekscytujące rozwiązania pojawiły się także w architekturze, sztuce czy literaturze. Już we wstępie napisanym przez Davida Bradshawa i Laurę Marcus widać jak szerokie spektrum tematyczne zostało poddane analizie. Ten obszerny tom został podzielony według tematycznego klucza na sześć części: *Times and Places*, *Horizons*, *Energies and Quantities*, *Avant-Gardes*, *Discourses/Voices*, *Motion Studies*. Nie oznacza to jednak, że teksty w danej części stanowią odrębne przemyślenia – motywem nadrzędnym jest ruch – niejednokrotnie autorzy w tomie sięgają do myśli Bergsona i jego przeświadczeniu o nierozłączności, a wręcz równoznaczności ruchu i rzeczywistości. Każdemu rozdziałowi towarzyszy niezwykle również bogaty kontekst kulturowy, estetyczny i polityczno-społeczny co sprawia, że czytelnik płynnie porusza się po całym dziele, a całość jest spójną i wielowymiarową publikacją.

Przestrzenie i miejsca, o których mowa głównie w części pierwszej, to nie tylko tradycyjnie rozumiana geografia i kartografia, lecz także „metageografia” i „heterotopia”, w których przestrzeń jest nie tylko rzeczywista, ale także wyobrażona i ciągle tworzona od nowa. Ciekawym, a niejednokrotnie pomijanym w kontekście modernizmu aspektem jest fenomen lokalności. W części otwierającej tom, w eseju pt. *Placing Modernism*, porusza go Andrew Thacker. Proponuje on czytelnikom alternatywne spojrzenie na pojęcie globalności i geografii. W jego rozumieniu

cenniejsze jest pojmowanie geografii ściślej związanej z kulturą i społecznymi praktykami niż traktowanie jej przez pryzmat współrzędnych na mapie.

O ile eseje zgromadzone w tej kolekcji skupiają się na tych kwestiach i ich reprezentacjach w modernizmie europejskim, o tyle rozpoczynają one dialog z dyskursami wschodnimi i ogólnoswiatowymi, analizując wpływ modernistycznego paradygmatu na zjawiska energii w ciele, skali, ilości i akceleracji, a także granic i diaspory. Koncepty „poruszania się” i „bycia poruszonym” zostały też wplecione w nauki społeczne w jednym z esejów pt: *Moved by Language in Motion: Discourse, Myth, and Public Opinion in the Early Twentieth Century*, napisanym przez Kena Hirschkopa. Skupia się on na funkcjonowaniu idei mitu politycznego (na podstawie prac Georges’a Sorela) i jego oddziaływaniu na społeczeństwo.

W części poświęconej literaturze autorzy przyglądają się sztuce awangardy i poetyce dominującej w pracach m.in. Jamesa Joyce’a, Wirginii Woolf czy Samuela Becketta, jednocześnie nie zaniebując odwołań do modernistycznych prac obecnych we współczesnej literaturze czy krytyce literackiej. W ostatnim rozdziale pt. „Motion Studies” autorzy nawiązują do kanonicznych „ruchomych” obrazów i tekstów kinematograficznych, choć bez wątpienia modernizm oferuje znacznie bogatszy zasób filmów niż te poddane analizie w tomie. Teoretyczne rozważania i studia przypadków zgłębiane przez dwudziestu naukowców wyczerpująco opisują zjawisko ruchu – traktowanego zarówno jako zmiany miejsca położenia jak i ruchu umysłowego, pojęciowego, który tak dynamicznie rozwinął się w modernizmie.